

***Tertialrapport 2024 -
2. tertial***

26. september 2024

~~~~~
SØNDRE LAND
KOMMUNE

Innholdsfortegnelse

1. Rådmannens kommentar	3
1.1 Overordnede forhold.....	3
1.2 Jobbnærvær.....	3
1.3 Årsprognose økonomi	4
1.4 Handlingsrom	4
2. Befolkningsutvikling, økonomisk hovedoversikt og jobbnærvær	5
2.1 Befolkningsutvikling	5
2.2 Økonomisk hovedoversikt	6
2.3 Jobbnærvær per kommunalområde	11
3. Status økonomi for kommunalområdene og felleskapitlene	12
3.1 Tidlig innsats og familie	12
3.2 Opplæring og inkludering	13
3.3 Mestring og velferd	15
3.4 Lokalsamfunn	19
3.5 Stab og utvikling	21
3.6 Rådmannsgruppa.....	21
3.7 Politisk ledelse	22
3.8 Felles.....	22
4. Oppfølging av handlingsplan	24
4.1 Samfunnsutvikling	24
4.2 Helse og mestring	26
4.3 Oppvekst og utdanning	29
4.4 Kultur, idrett og fritid	38
4.5 Natur, miljø og klima	39
4.6 Kommuneorganisasjonen.....	40
4.7 Oppfølging av politiske vedtak	42
8. Status investeringer og endringer i investeringsbudsjettet.....	43
8.1 Status investeringer.....	43
8.2 Forslag til endringer.....	44

1. Rådmannens kommentar

Rådmannen legger med dette fram tertialrapport per 31. august 2024. Gjennom tertial- og årsrapporter skal administrasjonen gjøre rede for hvordan de kommunale oppgavene er løst innenfor rammene kommunestyret har vedtatt.

1.1 Overordnede forhold

Det er de siste årene gjort et stort arbeid i alle deler av kommuneorganisasjonen i Søndre Land for å bringe økonomien i bedre balanse. Dette til tross er vi fremdeles i en situasjon der driftsutgiftene er høyere enn inntektene. Ved kommunestyrets behandling av rapporten for første tertial 2024, ble merforbruket for året som helhet anslått til 34,3 millioner kroner sammenlignet med opprinnelig budsjett. Det er imidlertid viktig å merke seg at en helt vesentlig andel av det anslåtte merforbruket skyldtes økte pensjonskostnader med over 20 millioner kroner. Søndre Land kommune har vesentlig større pensjonskostnader enn sammenlignbare kommuner. Årsaken er at kommunen gjennom mange år, som følge av vertskommunerollen, har hatt svært mange ansatte i forhold til kommunestørrelsen. De høye pensjonskostnadene vil være en utfordring for Søndre Land kommune i mange år framover.

Det har i mange år vært slik at kommunesektoren har opplevd at skatteinngangen på slutten av året har økt mer enn anslagene i statsbudsjett og kommuneproposisjon. Ifølge KS kan det tyde på at situasjonen i år vil være den motsatte. Det foreligger ingen nye prognoser for skatteinngangen, men signalene fra KS gir grunn til bekymring.

Lønnsoppgjøret endte opp med en ramme for årslønnsveksten fra 2023 til 2024 på 5,2 %. Det er viktig å være klar over at dette er et gjennomsnittstall for kommunesektoren. Ved årets oppgjør var det avsatt en pott til lokale forhandlinger. Resultatet av disse forhandlingene har virkningstidspunkt fra 1. oktober. Ved utgangen av andre tertial var det heller ikke gjennomført forhandlinger for de av kommunens ansatte som får hele sin lønn fastsatt lokalt. Det er følgelig for tidlig å fastslå om kommunens avsetning til dekning av lønnsoppgjøret er tilstrekkelig.

Avkastningen på kommunens langsiktige plasseringer har vært spesielt god så langt i 2024. Per utgangen av august er den på 21,1 millioner kroner. I budsjett 2024 er lagt til grunn en avkastning på 18 millioner kroner for hele året, noe som i utgangspunktet ble vurdert som et vel optimistisk anslag. Avkastningen så langt i år må derfor karakteriseres som spesielt god. Utviklingen i finansmarkedene er krevende å forutse. Derfor er det usikkerhet knyttet til avkastningen for året som helhet, men rådmannen er svært tilfreds med situasjonen slik den nå ligger an.

1.2 Jobbnærvær

Jobbnærværet andre tertial 2024 var på 91,4%. Tilsvarende tertial i fjor viste et jobbnærvær på 90,1 %. Det er på det rene at nærværet er for lavt i Søndre Land kommune. Dette er årsaken til at det i fjorårets lederopplæring ble lagt spesielt vekt på oppfølging av sykefravær. Sykefraværprosjektet som er et samarbeid med NAV Arbeidslivssenter og NAV Søndre Land fortsetter ut 2024.

Sykefraværprosjektet har hovedfokus på partssamarbeid ute på avdelingene. Evaluering av prosjektet vil vise om nye avdelinger skal delta i prosjektet i 2025.

1.3 Årsprognose økonomi

Som nevnt ble det i rapporten for første tertial anslått et betydelig merforbruk sammenlignet med opprinnelig budsjett – først og fremst som følge av økte pensjonskostnader. Selv om det også per utgangen av andre tertial er områder som melder om mulig merforbruk, opplever rådmannen det som gledelig at det – for driften under ett – nå kan meldes om balanse.

Fordi det ikke var tilstrekkelig med fondsmidler til å dekke forventet merforbruk etter første tertial, ble det nødvendig med en teknisk rammereduksjon på område Felles på 2,6 millioner kroner for å få et revidert budsjett i balanse. Med en avkastning på kommunens langsiktige plasseringer som per august ligger over budsjettet for året som helhet, vurderes det som forsvarlig å tilbakeføre den tekniske rammereduksjonen på fellesområdet. Det er et bidrag til å styrke robustheten i budsjettet.

Rådmannen viser til den etterfølgende omtalen av de enkelte områder for en nærmere beskrivelse av økonomisk status per utgangen av tertialet.

1.4 Handlingsrom

I og med at kommunen ikke lenger har frie driftsfond, er det økonomiske handlingsrommet i realiteten ikke eksisterende. Derfor er det også viktig at vi unngår å komme i en situasjon med merforbruk ved årets slutt. Budsjettarbeidet for de kommende årene ligger an til å bli særdeles krevende, og et eventuelt merforbruk i 2024 vil gjøre arbeidet enda vanskeligere.

Denne erkjennelsen er årsaken til at rådmannen har iverksatt ytterligere innstramminger for resten av 2024, utover det som allerede har vært signalisert som en forventning om stram styring. Innstrammingene handler om en enda strengere praksis når det gjelder vikarbruk, ekstrahjelp og overtid. Det er tidligere etablert en rutine ved utlysning av stillinger som forutsetter at det gjøres en behovsanalyse ved utlysning av nye stillinger. Kravene til denne behovsanalysen er nå innskjerpet. Endelig har rådmannen bedt om at innkjøp, som ikke vurderes som kritisk nødvendige for forsvarlig drift, utsettes. De samme vurderingene er forutsatt lagt til grunn for reiser, kurs og andre driftsutgifter.

Rådmannen er innforstått med at disse innstrammingene kan utløse situasjoner og hendelser som normalt sett ikke er ønskelige. Det er rådmannen den første til å beklage. Forhåpentligvis er det likevel slik at dette vil bidra til at vi unngår å gjøre en allerede krevende økonomisk situasjon enda mer krevende med de konsekvenser det vil kunne få for innbyggere og ansatte.

2. Befolkningsutvikling, økonomisk hovedoversikt og jobbnærvær

2.1 Befolkningsutvikling

Befolkningsutvikling første halvår

	2024 – Første halvår	2023 – Første halvår
Befolkning ved inngangen av halvåret	5587	5 564
Fødte	17	24
Døde	40	31
Fødselsoverskudd	-23	-7
Innvandring	12	34
Utvandring	12	5
Innflytting, innenlandsk	159	104
Utflytting, innenlandsk	85	123
Nettoinnflytting, inkl. inn- og utvandring	74	10
Befolkningsvekst	51	3
Befolkning ved utgangen av kvartalet	5 638	5 567

Befolkningen i Søndre Land økte med 51 innbyggere i første halvår 2024. Økningen skyldtes i første rekke en positiv netto innflytting. På den annen side var det i perioden et fødselsunderskudd på 23 innbyggere. Det ble født 17 barn første halvår 2024, mot 24 barn første halvår 2023.

2.2 Økonomisk hovedoversikt

	Regnskap pr 2. tertial 2024	Periode- budsjett pr 2. tertial 2024	Avvik	Års-budsjett 2024 (inkl endr)	Års- prognose 2024 - avvik	Regnskap 2.tertial 2023
Tidlig innsats og familie	48 675 077	48 319 354	355 723	76 905 919	0,7 mill	48 054 103
Opplæring og inkludering	64 796 664	58 111 624	6 685 040	95 449 600	Balanse	58 219 162
Mestring og velferd	142 758 397	148 758 331	-5 999 934	212 388 320	Balanse	135 568 240
Lokalsamfunn	22 173 386	25 761 536	-3 618 150	43 410 000	-2,0 mill	30 239 405
Felles	-20 141 879	-15 183 333	4 968 546	10 300 000	2,6 mill	-11 439 909
Stab og utvikling	23 951 079	19 864 269	4 068 810	29 946 161	0,24 mill	20 928 077
Rådmannsgruppa	4 889 290	4 657 306	231984	7 300 000	0,25 mill	4 430 666
Politisk ledelse	2 792 786	2 946 658	-153 872	4 900 000	Balanse	3 115 710
Premieavvik	0	0	0	-10 800 000	Balanse	0
Ordinær drift	489 455 282	293 235 745	6 556 147	469 800 000	1,79 mill	289 115 454

	Regnskap pr 2. tertial 2024	Periode- budsjett pr 2. tertial 2024	Avvik	Årsbudsjett 2024 (inkl endr)	Års- prognose 2024	Regnskap 2.tertial 2023
SKATTER OG RAMME- TILSKUDD	-316 479 425	-317 336 256	-856 831	-483 200 000	Balanse	-303 535 793
RENTER OG FINANS	21 967 792	21 130 667	-837 125	13 400 000	-1,79 mill	16 829 204
SUM	-294 511 633	-296 205 589	1 693 956	-469 800 000	-1,79 mill	-286 706 589
RESULTAT TOTALT	194 943 649	-2 969 844	4 862 191	0	Balanse	2 408 865

Skatteinntekten for året har ligget noe over sammenlignet med i fjor. I gjeldende budsjett er det budsjettert med en økning på 8,5 %. Det er usikkerhet om dette er budsjettert noe for høyt. Per august ligger rammetilskuddet ligger ca. 1 mill. under budsjettert. Dette vil kunne jevne seg ut resten av året.

Per utgangen av august er avkastningen på kommunens langsiktige plasseringer vel 21,1 millioner kroner. Budsjettert avkastning for året er 18 millioner kroner. Basert på dette er det valgt å øke

prognosen med 1,79 mill, så årsbudsjettet totalt sett er på kr 19,79 mill. Renter og finans sett under ett er årsprognosen 1,79 mill i merinntekt.

For mer utfyllende informasjon om økonomi henvises det til de respektive kommunalområders egne kapitler i dokumentet.

Likviditet

Kommunens likviditet har gradvis svekket seg gjennom årene. Dette skyldes et høyt driftsnivå, som har ført til et vedvarende merforbruk i driften. Merforbruket har tært på likviditeten. Tidlig høsten 2022 ble det vedtatt å ta opp en kassakreditt på 50 millioner kroner, og høsten 2023 ble det vedtatt å ta opp ytterligere 50 millioner kroner. I tillegg solgte vi i oktober 2022 langsiktige investeringer til en verdi av 50 millioner kroner. Vi lager månedlige likviditetsoversikter gjennom året, og vi ser at august og desember er spesielt sårbare måneder fordi vi ikke mottar rammeoverføringer. Dette har også vært tilfellet i år. Over tid, når driften har gått med merforbruk, har det naturlig nok gått mer penger ut av banken enn inn.

I utgangspunktet er penger lånt til investeringsprosjekter ment å brukes utelukkende til formålet de er lånt for, og skal derfor holdes adskilt fra den daglige driften. Imidlertid har lånemidler som er lånt opp til investeringer blitt brukt til å dekke løpende utgifter i driften. Dette har skjedd fordi de lånte midlene ikke har vært satt av på en egen konto øremerket investeringsprosjektene.

Når disse pengene i stedet er brukt til å dekke daglige utgifter, som lønn, varer og tjenester, reduseres evnen vår til å finansiere de planlagte investeringene. Dette fører at når prosjektet flomsikring settes i gang for fullt, vil vi ikke ha midler nok til å kunne dekke utgiftene til dette prosjektet. Dette kan igjen føre til et behov for utvidelsen av dagens ramme for kassekreditt. Dette er alvorlig, og det understreker behovet for at vi framover klarer å bygge opp igjen frie fondsmidler.

Finans

Langsiktige plasseringer

I kommunens økonomi- og finansreglement er det definert rammer for langsiktige plasseringer. Disse er som følger:

	Maksimal	Minimal	Normal
- Bankinnskudd/pengemarkedsfond	85 %	25 %	30 %
- Obligasjoner/obligasjonsfond	75 %	15 %	30 %
<i>Sum rentebærende midler</i>	100 %	50 %	60%
Garanterte produkter	25 %	0 %	10 %
Hedgefond	15 %	0 %	10 %
Eiendom	10 %	0 %	0 %
- Norske aksjer/fond	10 %	0 %	8 %
- Utenlandske aksjer/fond	20 %	0 %	12 %
Sum aksjer/aksjefond	25 %	0 %	20 %

Tabellen under viser markedsverdi og avkastning pr. 31.08.2024, fordelt på de ulike aktivaklassene:

Aktivaklasse	Markedsverdi	Resultat hittil i år
Bankinnskudd/pengemarked	59 112 916	1 782 970
Obligasjoner - investment grade	130 605 571	6 439 983
Obligasjoner – høyrente	28 223 471	2 080 393
<i>Sum rentebærende investeringer</i>	<i>217 941 958</i>	<i>10 303 346</i>
Eiendom	375 000	320 300
Alternative inv /hedgefond/garanterte	-	0
<i>Sum alternative investeringer</i>	<i>375 000</i>	<i>320 300</i>
Norske aksjefond	6 899 661	2 363 335
Utenlandske aksjefond	-	5 759 947
Aksjer – aktiv forvaltning	64 380 127	2 380 127
<i>Sum aksjefond</i>	<i>71 279 788</i>	<i>10 503 408</i>
<i>Sum alternative + aksjefond</i>	<i>71 654 788</i>	<i>10 823 708</i>
Totalt	289 596 746	21 127 054

Som vist i tabellen er det en avkastning på 21,1 mill. pr. 31.08

Det er viktig å poengtere at resultatet for aksjefond så langt er *urealiserte gevinster*, da eiendelene ikke er solgt med gevinst, men har hatt en økning i markedsverdien. Kommunen har i tillegg til aksjefond over 200 mill. plassert i obligasjoner og bankinnskudd, og med dagens høye renter gir dette en god avkastning.

Tabellen under viser andelen av de forskjellige aktivaklasser, målt opp mot hva som er definert i økonomi- og finansreglementet:

Som tabellen viser, er plasseringene innenfor de definerte grenseverdiene i kommunens økonomi- og finansreglement.

Aktivaklasse	Markeds-verdi	Alloker-ing	Min. Alloker-ing	Normal alloker-ing	Max alloker-ing	Ramme-krav
Bankinnskudd/ pengemarked	59 112 916	20,4%	15 %	20 %	85 %	✓
Obligasjoner - investmentgrade	130 605 571	45,1%	20 %	40 %	75 %	~
Obligasjoner - høyrente	28 223 471	9,7%	0 %	10 %	15 %	~
<i>Sum rentebærende investeringer</i>	<i>217 941 958</i>	<i>75,3%</i>	<i>55 %</i>	<i>70 %</i>	<i>100 %</i>	✓
Eiendom	375 000	0,1%	0 %	0 %	10 %	✓
Alternative inv /hedgefond/garanterte	-	0,0%	0 %	0 %	10 %	✓
<i>Sum alternative investeringer</i>	<i>375 000</i>	<i>0,1%</i>	<i>0 %</i>	<i>10 %</i>	<i>20 %</i>	✓
Norske aksjefond	6 899 661	2,4%	0 %	8 %	10 %	✓
Utenlandske aksjefond	-	0,0%	0 %	12 %	20 %	✓
Aksjer – Aktiv forvaltning	64 380 127	22,2%				
<i>Sum aksjefond</i>	<i>71 279 788</i>	<i>22,6%</i>	<i>0 %</i>	<i>20 %</i>	<i>25 %</i>	✓
<i>Sum alternative + aksjefond</i>	<i>71 654 788</i>	<i>24,7%</i>	<i>0 %</i>	<i>30 %</i>		✓
Totalt	289 596 746	100 %				

~ Dette sier noe om at beholdningen ligger rundt normal allokering, men fortsatt innenfor max allokering.

Lånegjeld

Lånegjeld fordelt på långiver:

Lånegiver	Beløp
Sertifikatlån (Nordea)	83 500 000
Kommunalbanken	294 611 760
KLP Kommunekreditt	268 228 333
Husbanken	81 716 674
Sum lån	728 056 767

Rentesikring

	<i>Fastrente:</i>	<i>Betingelser</i> :	<i>Utløpsdato:</i>
Kommunalbanken	21 500 000	2,36 %	02.02.2026
Kommunalbanken	127 500 000	2,41%	22.01.2030
KLP Kommunekreditt	41 666 670	4,51 %	18.06.2029
KLP Kommunekreditt	43 944 997	2,48 %	15.11.2024
KLP Kommunekreditt	9 833 333	4,18%	15.01.2029
KLP Kommunekreditt	45 066 664	4,51%	18.06.2029
Totalt fastrente	289 511 664		

	<i>Swapper (rentebytteavtaler)</i>	<i>Betingelser</i> :	<i>Utløpsdato:</i>
DNB	750 000	2,21 %	31.12.2024
Totalt swap	750 000		
Totalt rentesikret	290 261 664		

Refinansieringsrisiko (sertifikatlån):			
Nordea	18 000 000		
Nordea	21 500 000		
Nordea	21 000 000		
Nordea	23 000 000		
Totalt	83 500 000		

Som tabellen viser er 290,2 mill. rentesikret, av en total lånegjeld på 728,0 mill. Dette tilsvarer en sikringsgrad på 39,8%. Noe av rentesikringene er gjort mens rentenivået lå på et lavt nivå. Dette har som kjent steget mye den siste tiden. Det er inngått avtale om ny periode med rentesikring på de to lånene hvor rentesikringen gikk ut i juli. Det arbeides med tilbud på fortsatt rentesikring for de lånene som har rentesikring som løper ut i løpet av 2024.

Sertifikatlån er en kortsiktig finansiering med særlig gunstige rentebetingelser. Dagens sertifikatlån forfaller i utgangspunktet i sin helhet hver 3. måned, men praksis er å refinansiere hele lånet hvert kvartal, med mulighet for én årlig nedbetaling. Det er sendt henvendelse til Nordea for å slå sammen flere av sertifikatlånene, for å redusere administrativ ressursbruk og kostnader ved dette.

2.3 Jobbnærver per kommunalområde

	2. tertial 2024	2. tertial 2023	2. tertial 2022
Tidlig innsats og familie	94,0%	87,9%	87,5%
Opplæring og inkludering	92,1%	96,2%	93,3%
Mestring og velferd	89,1 %	86,6%	90,9%
Lokalsamfunn	92,5 %	92,9%	91,7%
Stab	91,9%	94,2%	90,2%
Utviklings- og rådgivningsstab	97,0%	98,3%	82,00%
Rådmannsgruppa	96,4%	99,5%	100%
TOTALT 2. tertial:	91,4%	90,1%	91,5%

Tabellen viser en økning i jobbnærveret. Det er stor variasjon mellom de ulike avdelingene. For mer utfyllende informasjon om jobbnærver henvises det til de respektive kommunalområders egne kapitler i dokumentet.

3. Status økonomi for kommunalområdene og felleskapitlene

3.1 Tidlig innsats og familie

Økonomi

	Regnskap pr 2. tertial 2024	Periode- budsjett pr 1. tertial 2024	Avvik	Års-budsjett 2024 (inkl endr)	Års- prognose 2024	Regnskap 2.tertial 2023
Totalt Tidlig innsats og familie	48 675 077	48 319 354	355 723	76 905 919	0,7 mill	48 054 103

Budsjettet for Gjøvik og Land barnevern ble oppjustert med 2,8 mill ved 1.tertial. Ved 2. tertial meldes det et ytterligere merforbruk på 700 000. Merforbruket er knyttet til fosterhjem og kjøp fra stat. Avdelingene innen kommunalområdet melder om balanse.

Nærvær

	Mål 2024	2.tertial 2024	1. tertial 2023	1. kvartal 2022
Totalt	92,5 %	91,7%	87,2 %	86,3 %

Enkelte avdelinger har hatt en positiv økning i nærværprosenten i 2.tertial 2024. Det er stor variasjon mellom avdelingene fra 98,8 – 89,5 % nærvær.. To avdelinger deltar i sykefraværprosjektet og alle avdelinger jobber systematisk med ulike tiltak for å redusere sykefraværet.

Delegerte vedtak

Tjeneste	Antall søknader	Antall innvilget	Antall avslått	Kommentar
Spesialpedagogisk hjelp barnehagene	11	11	0	Barnehagelovens § 31
Styrket barnehage tilbud	1	1	0	Barnehagelovens § 37

3.2 Opplæring og inkludering

Økonomi

	Regnskap pr 2. tertial 2024	Periode- budsjett pr 1. tertiat 2024	Avvik	Års-budsjett 2024 (inkl endr)	Års- prognose 2024	Regnskap 2.tertiat 2023
Totalt	64 796 664	58 111 624	6 685 040	95 449 600	Balanse	58 107 451

Avviket på kommunalområdet etter 2. tertial, adresseres i hovedsak til etableringen av Land flyktningetjeneste. I tillegg vil voksenopplæringen motta mindre tilskudd enn beregnet til norskopplæring av flyktninger. Dette skyldes blant annet at det i perioden har ankommet flere barnefamilier enn tidligere – og derav færre voksne deltakere på norskopplæring enn antatt gjennom året.

Prognosen tilsier likevel balanse for 2024.

Inndekning for utgiftene knyttet til flyktninger i Nordre Land kommune, samt utestående refusjon for vertskommuneansvaret ventes å utligne mye av merforbruket etter 2. tertial. I tillegg påpekes tiltakene som er iverksatt gjennom året, og særlig etter nytt skoleår. Dette gjelder kostnadsreduserende tiltak på skolene og redusert bemanning på Søndre Land ungdomsskole. Det ventes også noe billigere skoleskyss inneværende høstsemester, enn i vårhalvåret.

Nærvær

	Mål 2024	2.tertiat 2024	2. tertial 2023	2.kvartal 2022
Totalt	92,5%	91,6%	96,2%	93,3%

Nærværet for kommunalområdet viser noe nedgang, sammenlignet med de to foregående år etter 2. tertial.

Fryal skole bidrar mest negativt til fraværstatistikken for denne perioden. Dette skyldes i stor grad langtidsykmedte.

Delegerte vedtak

Tjeneste	Antall søknader	Antall innvilget	Antall avslått	Kommentar
Norskundervisning for voksne	17	17	0	Integreringsloven kap. 6
Spesialundervisning i grunnskolen / Individuelt tilrettelagt opplæring (ny lov pr. 01.08.24)	17	17	0	Opplæringslovens § 5-1/§ 11-6 (ny lov pr. 01.08.24)
Særskilt språkopplæring	8	8	0	Opplæringslovens § 2-8 / § 3-6 og 3-7 (ny lov pr. 01.08.24)
Fritak for opplæringsplikten	0	0	0	Opplæringslovens § 2-1 / § 2-2 (ny lov pr. 01.08.24)
Permisjon fra undervisning i inntil 2 uker	31	31	0	Opplæringslovens § 2-11 / § 2-2 (ny lov pr. 01.08.24)
Elevenes skolemiljø. Tiltak mot mobbing.	6	6	0	Opplæringslovens § 9a / § 12-3 (ny lov pr. 01.08.24)
Spesialundervisning for voksne / Individuelt tilrettelagt opplæring (ny lov pr. 01.08.24)				Opplæringslovens § 4a-2 / § 18-2 og 19-6 (ny lov pr. 01.08.24)
Bytte av skole	0	0	0	Opplæringslovens § 8-1 / § 2-6 (ny lov pr. 01.08.24)

3.3 Mestring og velferd

Økonomi og nærvær

	Regnskap pr 2. tertial 2024	Periode- budsjett pr 2. tertial 2024	Avvik	Års-budsjett 2024 (inkl endr)	Års- prognose 2024	Regnskap 2.tertial 2023
Totalt Mestring og velferd	142 758 397	148 758 331	- 5 999 934	212 388 320	Balanse	211 980 465

Kommunalområdet har fått redusert inntektene betydelig de siste årene, og innsparingstiltak på 18,6 millioner kroner for 2024 ble lagt inn med helsårseffekt. I første tertial lå det an til et overforbruk da flere tiltak var i prosess, men ikke gjennomført. Kommunalområdet fikk derfor tilført 10 mill estimert utfra årsprognosen som forelå.

Mindre forbruket i 2 tertial skyldes flere faktorer. Tilskuddet til ressurskrevende brukere ble estimert til 12 mill i budsjett, men utbetaling ble 10 mill, slik at differansen på to millioner dekkes inn i budsjett. Faktura fra Nav-Land etter sammenslåing mangler, men foreløpige er sosialhjelp for 1.06.24 - 20.09.24 estimert til 1,8 mill (Totalt 7.45 år), samt anslått driftsutgifter samme periode estimert til 1.3 (2.5 mill ut året). Det samme gjelder etterskuddsvis faktura for kjøp av tjenester (estimert 1 mil). I tillegg er det inntektsført 750 000 i prosjektmidler som en ikke fikk godkjent, og godkjente prosjektmidler som vil bli benyttet på 150 000 ila høsten. Det mangler også inndekning på generelt kutt på 850 000, om en ser bort fra at nedleggelse av flere omsorgsboliger som kan gi en ytterligere besparelser. Alle avdelinger har jobbet å få oversikt og kontroll over egne budsjett.

I kommunalområdet er flytting fra Holmetunet til Hovlitunet, samlokalisering av dagsentrene, reduserte felles- og støttefunksjoner og generelle kutt i hjemmebaserte tjenester og ved Bjørkelunden tiltak som er gjennomført og hvor innsparingsmål er nådd.

Hver avdeling har jobbet målrettet med tiltak i forhold til sykefravær og bruk av overtid. Sammenlignet med fra 2023, er det oppnådd en besparelse på over 1 mill.

Prosesser rundt strukturendringer i miljøarbeidertjenesten ved å kunne tilby bosted i tilknytning til eksisterende personellbase sentralt i kommunen, er i prosess, men forsinket. Dette har medført opprettholdelse av bemanning i nåværende bolig inntil tilflyttende bolig er klar.

Kjøkkenet har jobbet aktivt sammen med avdelingene rundt tiltak angående matsvinn. Utfordringene ved kjøkkenet er økte innkjøpspriser på matvarer, hvor det har vært en generell stigning gjennom hele året, og per nå medført overforbruk på 480 000.

Prosesser rundt planlagte tiltak for å redusere årsverk ved psykisk helse og rustjeneste er i prosess. En har redusert 0,2 årsverk fra mars, og videre tiltak må sees i sammenheng med flytting av Hov Nordre til et bofelleskap.

Det jobbes aktivt med utprøving og innføring av velferdsteknologi hos ulike brukergrupper, men det er for tidlig å kunne vurdere besparingseffekt av dette nå.

Tjenesteområde NAV Land, 2. tertial (mai-august) 2024

Tjenesteutvikling

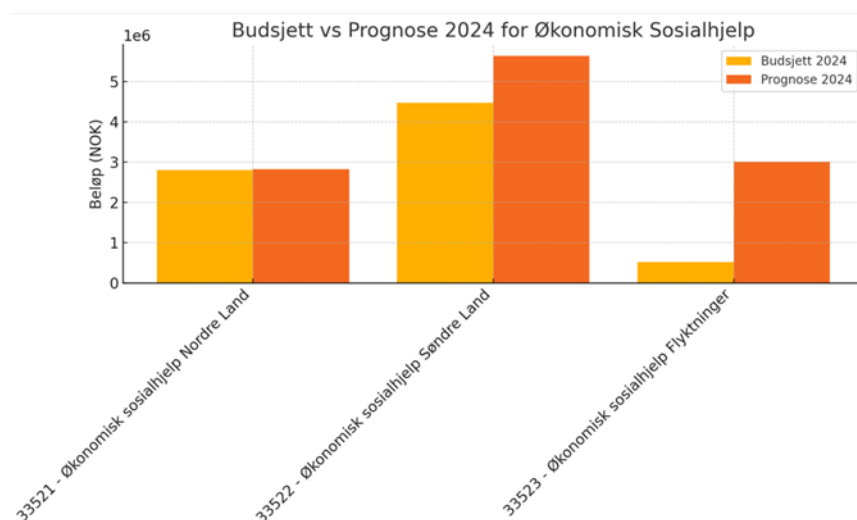
NAV Land befinner seg i en viktig gjennomføringsfase som startet 3. juni 2024, med mål om å vedta en ny organisasjonsmodell innen oktober/november 2024. Et sentralt element i denne prosessen er opprettelsen av et ungdomsteam, som skal styrke tjenestetilbudet for unge under 30 år og bidra til å redusere utenforskap.

Det forventes mindre avvik i årsbudsjettet, da det er forutsatt refusjoner fra staten samt refusjoner i henhold til vertskommuneavtalen.

Er det kjent forhold som vil kunne påvirke økonomien i resten av året?

Her er et bilde som viser budsjett og prognose for resten av året, som illustrerer en økning i utgiftene til sosialhjelp. Det merkes at flere søker supplerende sosialhjelp, særlig ved vår lokasjon i Søndre Land. I Nordre Land har de skilt ut posten for sosialhjelp til flyktninger, men fra neste budsjettår vil vi ha like poster, slik at det blir enklere å sammenligne.

Søndre Land har fått hovedansvaret for oppfølging av nyankomne flyktninger, men NAV Land vil fortsatt ha ansvar for saksbehandling av supplerende sosialhjelp og andre tjenester som NAV leverer. I tillegg vil NAV ha hovedansvaret for de som ikke deltar i introduksjonsprogrammet. Dette er en viktig oppgave som vil få nødvendig oppmerksomhet.

Prognose:

Prognosen for årets slutt indikerer at vi vil oppnå balanse, forutsatt at forventede refusjoner og den andelen av utgiftene som skal dekkes av samarbeidende kommuner mottas som planlagt. I tillegg forventes refusjoner fra staten knyttet til driftsavtalen mellom kommunen og NAV Innlandet, noe som også vil bidra til balansen. Det ser imidlertid ut til at det er et økt forbruk på økonomisk sosialhjelp, særlig for flyktninger. Dette vil bli fulgt nøye opp for å identifisere årsaken til denne økningen i utgiftene.

Nærvær

	Mål 2024	2.tertial 2024	2.tertial 2023	2. tertial 2022
Totalt	92,5 %	89.1 %	86,6 %	90.9 %

Jobbnærværet er 89,1 % i MOV, som fortsatt under målsettingen 92.5 %. Det er stor variasjon mellom avdelingene fra 0 % til over 20 %. Flere avdelinger deltar i sykefraværprosjektet og alle avdelinger jobber systematisk med ulike tiltak. En ser en positiv nedgang i sykefraværet i flere avdelinger i 2024.

Delegerte vedtak 2024

Tjeneste	Antall søknader	Antall inn- vilget	Antall avslått	Kommentar
Pleie og omsorg i institusjon	49	34	1	Gjelder både tidsbegrenset opphold og langtids plass Ved opphold < 2 uker avsluttes saken uten vedtak
Dagplass institusjon	1	1	0	
Omsorgsbolig tilrettelagt heldøgnsomsorg	11	5	2	
Helsehjelp i hjemmet	38	50	0	I tertial 2 ble det behandlet flere endringsmeldinger levert i tertial 1
Dagaktivitetstilbud	4	2	0	Både tilbud til personer med demens som er lovpålagt og det kommunale tilbud til eldre
Praktisk bistand til en meningsfull hverdag og sosialt samvær	1	1	0	Ny sakstype, dagaktivitetstilbud til personer med store behov for bistand til person
Praktisk bistand	21	16	0	
Psykisk helse	40	23	0	
Avlastning barn (under 18 år)	1	0	0	
Omsorgsstønad	4	2	0	
Avlastning i institusjon (Voksne)	9	8	0	
Avlastning utenfor institusjon (voksne)	0	0	0	

Rettighet til transport til og fra avlasterstedet	0	0	0	Ny sakstype, ved tildeling av avlastning kan det søkes transport fra og til avlasterstedet
Trygghetsalarm	19	21	0	
Støttekontakt	0	1	0	
BPA	1	1	0	
Barnekoordinator	0	0	0	Ved anmodning om barnekoordinator avgjør TOK om lov vilkår er oppfylt
IP koordinator	1	2	1	
Rehabilitering og habilitering utenfor institusjon	1	1	0	Gjelder; hverdagsrehabilitering, tverrfaglig rehabilitering av bruker med ROP- lidelse utenfor institusjon, og tjenesteyting på Hov Nordre I 2024 satser hverdagsrehabiliteringsteamet å ta inn pasienter før de utvikler funksjonsfall. Personer som søker trygghetsalarm og ikke har annen HO-tjenester enda får tilbud. Formålet er forebygging. Foreløpig oppfattes det som lavterskeltilbud og det lages ikke vedtak.
Utenom HO loven:				
Ledsagerbevis	4	4	0	

Misforhold mellom antall søknader og sum antall søknader og antall innvilget/avslått, kan skyldes flg.:

- Søknaden er mottatt i tertial 1, men behandles tertial 2.
- Søknader ikke behandlet fordi søker har trukket søknad, søker trenger annen tjeneste enn det er søkt om o.l.

3.4 Lokalsamfunn

Økonomi og nærvær

	Regnskap pr 2. tertial 2024	Periode- budsjett pr 2. tertiar 2024	Avvik	Års- budsjett 2024 (inkl endr)	Års- prognose 2024	Regnskap 2.tertiar 2023
Totalt	22 173 386	25 761 536	- 3 588 150	43 410 000	- 2 mill	30 239 405

Budsjettrammen for lokalsamfunn innebærer et omstillingsbehov på 3,5 mill kroner i 2024, sammenlignet med innmeldt budsjettbehov.

Basert på status etter 2. tertial og planer for resten av året, tilsier årsprognosen for 2024 er mindreforbruk på 2 mill.

Kommunen fikk tilsagn om tilskudd på inntil ca. 15,5 mill kr eks. mva til gjennomføring av 3 strakstiltak knyttet til flomsikring etter ekstremværet Hans. Tilsagnet er gitt per flomsikringstiltak. Flomsikringstiltakene er gjennomført i Kleivbakken, Stenersgata og Grimesvingen boligområde. Strakstiltakene er gjennomført innenfor tilskuddsrammen fra NVE og sluttregnskapene er godkjent.

Per andre tertial 2024 har kommunalområdet hatt ca 1,5 mill i utgifter etter ekstremværet Hans. Kommunen har søkt om å få dekket disse utgiftene samt planlagte utgifter etter ekstremværet i tilleggssøknad om skjønnsmidler. Statsforvalteren i Innlandet har innstilt positivt på søknaden og oversendt den til departementet for godkjenning. I årsprognosen er det forutsatt at kommunen får dekket disse utgiftene.

Som vanlig er det usikkerhet knyttet til strømudgifter, som avhenger av strømpris og forbruk. Hittil i år har det vært marginalt mildere sammenlignet med tilsvarende periode i 2023. Strømforbruket har hittil i år vært litt lavere enn sammenlignet med tilsvarende periode i 2023. I 2024 er 50 % av forventet strømforbruk sikret, resten i spot. Strømprisene har i 2. tertial vært en del lavere enn det man har opplevd de siste 2-3 årene. Strømudgiftene har derfor vært lavere i 2. tertial enn sammenlignet med tilsvarende periode i 2023. I årsprognosen er det tatt høyde for at strømprisen vil øke på slutten av året.

Det forventes økonomisk balanse eller noe mindreforbruk på selvkostområdene innen teknisk drift. Mindreforbruk gjelder selvkostområdene avløp og avløp i spredt bebyggelse. Per 2. tertial er det noe usikkerhet om man klarer økonomisk balanse for selvkostområdet renovasjon.

Innenfor avdelingene Renhold, Kultur, samt Brann og feiing forventes økonomisk balanse. Innenfor Arealforvaltning forventes det et lite mindreforbruk, knyttet til noe lavere lønnskostnader enn budsjettet og høyere inntekter enn budsjettet i kommuneskogen.

Kommunalområdet Lokalsamfunn fikk 1. juli 2024 ansvar for fagområdene IKT og post/arkiv. Status tilsier merforbruk i 2024, som er planlagt dekket innen driftsbudsjettet til kommunalområdet. Det arbeides med tiltak for å redusere dette merforbruket.

Vedrørende mulig forurensning ved Idrettsparken i Hov, har Miljødirektoratet gitt Statsforvalteren i Innlandet medhold i pålegget til Søndre Land Idrettslag Alliance om å gjennomføre miljøtekniske grunnundersøkelser av deponerte masser på Hov idrettsplass. Grunnundersøkelsene ble gjennomført i løpet av april/mai. Resultatene viser behov for noen ytterligere undersøkelser. Utgiften dekkes innenfor budsjetttrammene til kommunalområdet Lokalsamfunn.

Kommunalområdet er ansvarlig for å følge opp investeringsprosjektene i kommunen. Tvisten mellom totalentreprenøren for Hovlitunet (Consto AS) fikk sin avslutning i 1. tertial. Consto AS ga beskjed om at de var villige til å trekke anken, og dermed akseptere tingrettens dom, mot at hver av partene dekket egne kostnader knyttet til ankesaken for lagmannsretten. Søndre Land kommune valgte å takke ja til tilbudet, og saken ble dermed avsluttet. Viktige investeringsprosjekter i 2024 er innen flomsikring Hov og ombygging av NAV kontoret. For nærmere beskrivelse av investeringsprosjekter, se eget kapittel.

Nærvær

	Mål 2024	2.tertial 2024	2. tertial 2023	2. kvartal 2022
Totalt	95,0 %	93,9 %	93,7 %	89,6 %

Tallene er basert på 2. tertial 2024 og viser en bedring i jobbnærværet sammenlignet med tilsvarende tertial 2023 og betydelig bedre enn i 2022. Den kraftige økningen, sammenlignet med 2022, skyldes i all hovedsak at mange medarbeidere var smittet av Covid-19 eller at de måtte holde seg hjemme grunnet koronatiltakene i 2022. Kommunalområdet hadde et jobbnærvær i 1. tertial 2024 på 95,3 %, mens det ble på 92,5 % i 2. tertial.

Sammenlignet med 1. tertial er det spesielt innen avdeling for teknisk drift samt renhold hvor det er flere langtidssykemeldinger som reduserer jobbnærværet i 2. tertial. Innen øvrige avdelinger, med unntak av brann og feiing, er det stabilt høyt jobbnærvær.

Kommunalområdet har som målsetning om et jobbnærvær på 95 %, noe som blir vurderes som lite sannsynlig å oppnå i 2024.

Delegerte vedtak

Tjeneste	Antall nye søknader	Antall tildelt bolig	Antall på venteliste	Antall avslått	Kommentar
Kommunale utleieboliger	40	21	10	10	Ledige boliger Hov: 1 stk Fall Holmentunet: 4 stk (flykningetjenesten har planer om bosetting i alle) Odnas: 1 ledig på Lunden

					Framnesfeltet flyttes ut pga omstrukturering i Mestring og velferd
Hovlihagen borettslag, selveierleiligheter	5	8	9	0	3 stk. leiligheter som er ledige

Bosettingene som er foretatt av flyktningetjenesten på minihusene, Eldresenteret og Holmetunet er inkludert i tallene.

Totalt er det nå ca. 125 elever i kulturskoleaktiviteter. I tillegg er det ca. 20 i Søndre Land skolekorps. Kulturskolen har pr dato noen på venteliste, men prøver å holde dette til et minimum. Primæropptak på høsten, men løpende når mulig. Barneteateret har ca. 30 på venteliste.

Innenfor arealforvaltning og teknisk drift rapporteres delegerte vedtak fortløpende til formannskapet og er av denne grunn ikke tatt inn i tertialrapporten.

3.5 Stab og utvikling

STAB OG UTVIKLING						Regnskap pr 2. tertiat 2024	Periode- budsjett pr 2. tertiat 2024	Avvik	Års- budsjett 2024 (inkl endr)	Års- prognose 2024	Regnskap 2.tertiat 2023
Totalt	23	19	4	29	0,24 mill						
Stab og utvikling	951 079	864 269	068 810	946 161		20 928 077					

Felles utviklings- og rådgiverstab ligger an til et merforbruk på kr 440 000. Årsaken er blant annet manglende budsjettdekning for medlemskap i Visit Innlandet. I tillegg utgifter til Bolystsamarbeidet med Nordre Land der inntektene kom i 2023. Endelig er diverse lisenskostnader for lavt budsjettert.

Avdelingen Økonomi har et mindreforbruk på 200 000,- per 2.tertiat. Dette skyldes mindre bruk av innleide konsulentttjenester.

Avdelingen HR og lønn forventer en årsprognose i balanse. Det er knyttet noe merkostnad vedrørende lønn til lærlinger som man har måttet utvide lærlingtiden til. Det er noe usikkerhet i forbindelse med kostnader for bruk av bedriftshelsetjenesten grunnet omfattende arbeidsmiljøprosess i en avdeling.

3.6 Rådmannsgruppa

RÅDMANNS- GRUPPE	Regnskap pr 2. tertial 2024	Periode- budsjett pr 2. tertiat 2024	Avvik	Års- budsjett 2024 (inkl endr)	Års- prognose 2024	Regnskap 2.tertiat 2023

Totalt rådmannsgruppe	4 889 290	4 657 306	231 984	7 300 000	0,25 mill	4 430 666

I sykefraværsperiode er dobbelt lønn ført på rådmannsgruppa, uten at dette kompenseres tilsvarende med refusjon sykkelønn. Kompenseres i noen grad ved mindreforbruk på lønnspost i aktuelt kommunalområde. Anslått merforbruk for året på kr 250 000.

3.7 Politisk ledelse

POLITISK LEDELSE	Regnskap pr 2. tertial 2024	Periode-budsjett pr 2. tertial 2024	Avvik	Års-budsjett 2024 (inkl endr)	Års-prognose 2024	Regnskap 2.tertial 2023
Totalt politisk ledelse	2 792 786	2 946 658	-153 872	4 900 000	Balanse	3 115 710

Utgifter til Innlandet revisjon (ført under kontrollutvalget) ligger tilsynelatende noe over periodisert budsjett. Disse vil formodentlig justere seg gjennom året. Godtgjørelser til folkevalgte er i sum for alle utvalg noe lavere enn periodisert budsjett. Med økt møteaktivitet gjennom høsten og førjulsvinteren, er det grunn til å tro at forbruket vil øke. Totalt sett legges til grunn at politisk ledelse ender i balanse for året som helhet.

3.8 Felles

FELLES	Regnskap pr 2. tertial 2024	Periode-budsjett pr 2. tertial 2024	Avvik	Års-budsjett 2024 (inkl endr)	Års-prognose 2024	Regnskap 2.tertial 2023
Totalt Felles	-20 141 879	-15 183 333	4 968 546	10 300 000	2,6 mill	-11 439 909

Under dette området blir det bla. ført en del felleskostnader, integreringstilskudd og forventede mottaksinntekter knyttet til flyktninger, lønns- og budsjettreserve og avregning pensjon.

Sentralt og lokalt lønnsoppgjør er nå ferdig. Endelig beregning for hvordan dette slår ut hos oss er ikke gjennomført pr 2.tertial. Det er knyttet noe usikkerhet til om budsjettpotten på kr 9,5 mill holder.

Det er fortsatt knyttet usikkerhet til endelige beregninger rundt pensjon og premieavvik, men med de prognosene som foreligger fra KLP forutsetter vi at bevilgningen som ble gitt i 1.tertial holder. Pensjonsutgiftene blir budsjettert med fast prosent på de enkelte kommunalområdene. Når de endelige tallene foreligger på slutten av året, blir avregningen først bokført på fellesområdet, deretter fordelt ut på hver tjeneste forholdsmessig.

Årsprognosen for året er balanse, men det er tatt høyde for en justering av det ikke-inndekte merforbruket fra 1.tertial som ble justert på fellesområdet. Det er 2,6 mill som ligger som et udekket kutt. Basert på prognosene vi har fått vedrørende avkastning på de langsiktige plasseringene våre hittil i år, tar vi høyde for å redusere budsjettet med tilsvarende sum.

PREMIEAVVIK	Regnskap pr 2. tertial 2024	Periode- budsjett pr 2. tertial 2024	Avvik	Årsbudsjett 2024 (inkl endr)	Års- prognose 2024	Regnskap 2.tertial 2023
Totalt premieavvik	0	0	0	-10 300 000	Balanse	0

Premieavviket er forskjellen mellom innbetalt premie og beregnet pensjonskostnad hvert år. Dette er en periodisering som blir motregnet neste år. Premieavviket må også sees i sammenheng med pensjonsavregningen ved årets slutt, se avsnittet over. I 1.tertial ble budsjettet oppjustert til 10,8 mill i inntekt. Basert på siste prognose fra KLP, tyder det på at premieavvik skal gå i balanse.

4. Oppfølging av handlingsplan

4.1 Samfunnsutvikling

Stedsutvikling

Det foregår arbeid med to private reguleringsplaner i Hov sentrum, Hov nord (nord for Fv.247) og Hov syd (mellom Grettegutua og Hovlandsvegen). Mellomliggende område har fortsatt en områdereguleringsplan fra 2014 som gjelder, men er planlagt revidert. Dette arbeidet er satt på vent grunnet liten planressurs.

Områdereguleringsplan for Kråkvika med tilliggende boligfelt pågår.

Boligutvikling

Kommunestyret vedtok reguleringsplanene for henholdsvis Klinkenbergstoppen boligområde og Grettejordet boligområde i 2023.

Det pågår for tiden et arbeid med å utforme en avtale mellom Søndre Land kommune og Nordbolig om gjennomføring av utbyggingen.

Næringsutvikling

Raufoss Industripark Vest på Hasvalsætra markedsføres av samarbeidspartnere og aktører, slik at interessen er fremdeles vedvarende høy. Nasjonale, europeiske og verdensledende bedrifter har vært i dialog, møter og eller sendt delegasjoner på besøk. Slutføring av aksjonæravtale med Eidsiva Vekst og Raufoss Industripark, for et felles utviklingsselskap «Raufoss Industripark Vest», lar vente på seg for avklaring hos partnerne. Endringer i kraftsituasjonen innebærer at Eidsiva skal ha sak i sitt styre i oktober, hvor de overordnet skal avklare at de skal arbeide videre med utviklingsselskaper gitt den endrede situasjonen. Innstillingen er at de skal jobbe videre, utfallet gjenstår å se. Avtalen er ferdig fra arbeidsgruppa, men mangler en siste godkjenning som ikke vil komme før det er fattet en mer prinsipiell avgjørelse..

I kommunens arealplan er det tidligere satt av et område på 321 mål, langs Fv 247 og mot Fv 33. Kommunestyret har vedtatt at dette området nå skal reguleres, og det er forventet oppstart tidlig i 2025. Det er interessenter for vesentlige deler av arealet, med ønsker om ytterligere ca 100 mål.

Øystadmarka Solkraftverk Energeia har fått fastsatt utredningsprogram hos NVE i desember 2022, men konsesjonssaken er fremdeles ikke ferdigbehandlet. Energeia bekrefter noe framdrift og faseindeling. Det er avtalt nye statusmøter utover høst 2024.

Statnett har fått konsesjon fra NVE for etablering av den nye transformatorstasjon på Skyberg, og godkjente detaljplan den 23. august 2024. Anleggsarbeidene på stasjonstomta startet opp i september 2024. Ferdigstilling er satt til 2027 (NVE).

Utbygging av hytteområdet Enger Havn, ved Grimebakken er fremdeles på vent.

Det er noe mindre søknader til kommunale fond, men likevel en god del gründere som søker råd og veiledning. Vi har også en god andel av deltakerne på fylkeskommunens etablererkurs, som kjøres gjennom Landsbyen Næringshage. Søknader til regionalt næringsfond er lavt fra kommunens bedrifter, som i stor grad skyldes at de ikke er i målgruppen.

Det var opprettet fast møteplass med Arealforvaltning, og det er forventet økt samarbeid mellom enhetene.

Nettverk for bo- og næringsattraktivitet er på vent, knyttet til omorganisering. Nettverket brukes til tverrfaglig oppdatering på hverandres områder og medvirkning på tvers i organisasjonen.

Arbeidsledigheten i kommunen er lav, 1,8% pr august, 48 personer mot 66 i januar.

Tursti på Valdresbanen

Rapporten fra forprosjektet ble behandlet i kommunestyret i juni 2024.

Bredbånd

Følgende tabell viser status i bredbåndsutbyggingen

Område	Leverandør	Status
Landåsbygda	Eidsiva bredbånd	Ferdig januar 2023
Skjeskroken	Eidsiva bredbånd	Ferdig januar 2023
Vestsida Nord	Telenor	Ferdig desember 2023
Vestsida Sør	Telenor	Ferdig mai 2024
Nordre Østbygda	Eidsiva	Ferdig januar 2024
Bergegarda	Eidsiva bredbånd	Ferdig mai 2023
Hov Øst	Eidsiva bredbånd	Delvis ferdig desember 2023. Resterende kunder innen 1.10.24
Halmrast – Enger	Telenor	Ferdig januar 2022
Fluberg – Hov	Eidsiva bredbånd	Ferdig mars 2023
Trevatn	Eidsiva bredbånd	Ferdig januar 2024

Bredbåndsprosjektet er gjennomført med unntak av området Hov øst. Planen er å fullføre arbeidet innen utgangen av september 2024.

“Fram i skoa”

Søndre og Nordre Land kommuner har fått innvilget kr 1.100.000 i skjønnsmidler fra Statsforvalteren til det interkommunale prosjektet Fram i skoa i 2024. Målet med prosjektet er å gi alle i gruppa 18-24 år som per i dag står uten utdannings- eller arbeidstilbud, et tilbud som kan hjelpe dem inn i arbeidslivet, og i tillegg styrke det forebyggende arbeidet for gruppa 16-18 år. For Søndre Land kommunes del kan Fram i skoa ses på som en fortsettelse og videreutvikling av arbeidet som blant annet har vært drevet gjennom Folkehelse Søndre Land 2025.

4.2 Helse og mestring

Status handlingsplan

I kommuneplanens samfunnsdel er det overordnede målet beskrevet:

Søndre Land sine innbyggere skal oppleve trygghet, tilhørighet og mestring gjennom hele livet. Det skal satses på helsefremmende og forebyggende arbeid for å oppnå god folkehelse, motvirke utenforskap og redusere risikoen for sykdom og tidlig død. Innbyggerne skal leve selvstendige liv, oppleve mestring i hverdagen og ha tilgang til helhetlige, effektive og virksomme helsetjenester til riktig tid. Kommunen skal sikre bærekraftige helsetjenester som er rustet for framtida.

Under følger en oversikt over ny aktivitet som har foregått i perioden for å oppnå målsettingene:

Bærekraftige tjenester:

Det har i perioden vært gjennomført strukturendringer i tjenestene ved brukere etter ønske har flyttet til sentrumsnære leiligheter eller til Hovlitunet. Dette har medført at brukergruppene får tilgang til like helsetjenester og en oppnår mere robuste fagmiljø ved at flere tjenester og fagfolk samles under et tak. Det har blitt jobbet intensivt i tjenestene med kompetansehevende tiltak og faglig utvikling for å styrke tjenestene.

Det er inngått avtale om vertskommunesamarbeid med Nordre Land kommune for å styrke det faglige og administrative arbeidet i NAV, og NAV Land hadde formell oppstart 1 juni 2024. Hovedinnsatsen i tjenesteområdet er rettet mot etableringen av NAV Land og å sikre at gjennomføringsfasen for å beslutte en ny organisasjonsmodell går etter planen. For å oppnå dette har vi etablert arbeidsgrupper fra begge kontorene, som jobber systematisk med å sikre at vi har felles rutiner. Målet er at brukere som tilhører NAV Land ikke skal merke noen forskjell på våre tjenester, uavhengig av hvilken enhet de er tilknyttet. Dette arbeidet er avgjørende for å skape en enhetlig og effektiv organisasjon som leverer gode tjenester til våre brukere. Det andre viktige satsningsområdet er etableringen av et ungdomsteam som skal sikre at alle under 30 år får tett oppfølging for å lykkes med arbeid eller utdanning. Dette teamet vil jobbe målrettet med å redusere utenforskap blant unge, og sikre at de får den støtten de trenger for å nå sine mål. Dette er et sentralt tiltak for å oppfylle samfunnsdelens mål om økt inkludering og deltakelse i samfunnet.

Tidlig inn i alle aldre

Avdeling for fysio, ergo og friskliv har flere tilbud etter prinsippet tidlig inn i alle aldre. Sterk og stødiggruppen på Hovlitunet er et gruppetreningsprogram for eldre som er et viktig forebyggende tilbud. Avdelingen har og fallforebyggende gruppe og styrkegruppe samt samarbeid med grendene for å støtte grupper som drives av frivillige på Odenes (er i gang) og Vestsida (er under planlegging). De organiserer også innkjøp og salg av småhjelpemidler etter selvkostprinsippet, for å gjøre hjelpemidler mer tilgjengelige for innbyggerne.

I 2023 startet vi opp med «Hva er viktig for deg? -besøk», et forebyggende hjemmebesøk som er tilbud til alle innbyggere som fyller 75 inneværende år. Hensikten med samtalen er å forberede alderdommen, og avdekke eventuelle hjelpebehov i et forebyggende perspektiv. Dette er et viktig tiltak i forhold til tidlig innsats.

Hverdagsrehabiliteringsteamet har hatt økt aktivitet i 2. tertial og er i tråd med strategi og tiltak for forebygging. Det er innhentet mye positive erfaringer fra flere brukere. Testresultater viser at brukere

som får hverdagsrehabilitering, opplever en følelse av økt mestring og tilfredshet, samtidig som de får økt fysisk funksjonsnivå. Brukerne setter sine egne mål for treningen, og mange mål er rettet mot økt trygghet i aktiviteter som øker selvstendighet og minsker behov for andre kommunale tjenester. Dette synliggjøres gjennom måling av antall tjenestetimer og en ser at behovet for tjenester i etterkant går ned.

Totalt for kommunalområdet	Mål	Resultat			
Resultatindikatorer, hverdagsrehabilitering	2024	1.tertial 2023	1.tertial 2024	2.tertial 2024	
Fysisk funksjon målt i SPPB - endring i poengsum fra start til avslutning (gj.snitt)	<1	1,6	1,8	2,2	
COPM – økning av brukers opplevelse av utførelse av aktivitet fra start – slutt (gj.snitt)	>2	3,0	4,3	2,3	Bruker scorer fra 1-10 ved oppstart og det samme ved avslutning
COPM – økning av brukers opplevelse av tilfredshet – endring fra start – slutt (gj.snitt)	>2	3,9	3,8	3,3	Bruker scorer fra 1-10 ved oppstart og det samme ved avslutning
Gj.snitt tjeneste tid per bruker ved start		1,7	3,4	1,4	
Gj.snitt tjeneste tid per bruker i hverdagsrehabiliteringsperioden		3,6	5,4	2,8	
Gj.snitt tjenestetid per bruker ved avslutning		2,4	1,9	0,6	

Forklaring til tabellen:

SPPB er en fysisk test av balanse og beinstyrke, som utføres av fysioterapeut og/eller ergoterapeut både ved oppstart og avslutning av hverdagsrehabilitering. En positiv endring i denne betyr at brukers fysiske funksjon har blitt bedre.

COPM er et kartleggingsredskap hvor bruker selv setter opp mål for sin hverdagsrehabiliteringsperiode, og scorer sin opplevelse av utførelse og tilfredshet knyttet til disse målene. Positiv endring her betyr at bruker har en subjektiv opplevelse av bedret funksjon og tilfredshet knyttet til målene.

De tre nederste kolonnene viser at antall vedtakstimer per bruker reduseres etter gjennomført hverdagsrehabilitering.

Det var totalt 6 personer som avsluttet en 8 ukers hverdagsrehabiliteringsperiode i mai –aug 2024.

3 av disse kom fra behandlende enhet før hverdagsrehabiliteringsperioden startet. 1 av de 6 ble rekruttert via Fysio/ergo/friskliv, 1 ble henvist fra Solås og 1 henvist gjennom hjemmebaserte tjenester. 2 av 6 hadde kun oppfølging av fysioterapeut og ergoterapeut i hverdagsrehabiliteringsperioden grunnet bemanning.

Stryket lederkompetanse:

Det har i andre tertial vært fokus på forebygging og oppfølging av sykefravær og håndtering av personalsaker gjennom opplæring og veiledning.

Flere ledere har fullført lederutdanning via REKS, lederutdanning ved Handelshøyskolen BI eller vært med i mentorprogrammet til NSF

Fokus på Innovasjon og optimalisering av drift

Kapasitet i utviklingsarbeid har vært svært krevende i 2 tertial, og ført til at utviklingsprosjekter har blitt utsatt. Blant annet har arbeidet med helhetlig innstrapping ikke blitt påstartet og er planlagt oppstart til høsten. Læringsnettverk «Gode pasientforløp» ble startet i fjor, men har ikke hatt gode vekstforhold, og må prioriteres sterkere i fremtiden for å skape en reell endring ved implementering av ny praksis.

Det har blitt jobbet med å heve kompetansen i forhold til generell observasjonskompetanse, HLR og basis kunnskap utifra brukers situasjon i hver avdeling. Målet er å opparbeidet faglig dyktige medarbeidere og robuste fagmiljø. Fysio, ergo, friskliv samarbeider tett med barnekoordinator i enkelte saker og opplever at dette fører til økt kompetanse og fokus på tidlig innsats i forhold til barn og unge med ekstra behov, økt fokus på kompetanse, ip og koordinator i ansvargrupper generelt.

Velferdsteknologi:

Det er installert flere velferdsteknologiske løsninger i boligene i miljøarbeidertjenesten for å øke selvstendighet og mestring, forebygge mer inngripende tiltak og redusere bemanning der det er vurdert som forsvarlig.

4.3 Oppvekst og utdanning

Status handlingsplan

I kommuneplanens samfunnsdel og økonomiplanen for perioden 2023-2026, uttrykkes følgende mål for "Oppvekst og utdanning" (kommunalområdene "Tidlig innsats og familie," TIF og "Opplæring og Inkludering" OI) : *Barn og unge i Søndre Land kommune skal ha en trygg, sunn og utviklende oppvekst som gjør at alle får et godt voksenliv med deltakelse i samfunns- og arbeidsliv*

Under følger en oversikt over aktivitet innenfor de konkrete delmålene som er satt for å oppnå målsettingen innenfor oppvekst og utdanning.

Et helhetlig handlingsforløp for tidlig innsats

Søndre Land kommune har en styrket innsats overfor barn og unge gjennom ulike tiltak. Samarbeid på tvers av kommunalområder og tjenester er en forutsetning for å lykkes med dette arbeidet. Ved 1. tertial ble vår handlingsveileder; "Et helhetlig handlingsforløp for tidlig innsats" lansert på kommunens hjemmeside. Ansatte innenfor TIF og OI har vært sentrale bidragsyttere i utarbeidelsen av modellen. Vårt egenutviklede handlingsforløp bygger på kommunens etablerte samarbeidsarenaer både internt og med eksterne aktører som barnevern og BUP (Barne – og ungdomspsykiatrisk poliklinikk). Handlingsforløpet er inspirert av BTI-modellen (Bedre Tidlig Innsats), som er utarbeidet av Helsedirektoratet og Barne,-ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) for å sikre gode oppvekstvilkår for alle.

Handlingsforløpet er et felles rammeverk for alle som jobber med barn og unge. Handlingsforløpet beskriver konkret et anbefalt forløp som alle ansatte skal jobbe etter. Dette bidrar også til en tydeliggjøring i samarbeidet med eksempelvis barnevernet og BUP. Handlingsforløpet skal bidra til at det blir enklere for foreldre å søke hjelp og støtte i forhold til eget barn/ungdom.

Bygge laget rundt barn og elever, tiltak knyttet til ungt utenforskap

- Forankring i avdelingen Forebygging og oppfølging
- Kompetanseløftet for spesialundervisning og inkluderende opplæring: Samlinger sammen med Nordre Land (PPT). Høgskolen i Innlandet har et hovedansvar for prosessen og det faglige rundt satsingen. PP-tjenesten er en sentral aktør i satsningen, og systemarbeidet ut mot barnehage og skole skal styrkes.
- Prosjektet "Psykisk helse barn og unge"
- Prosjektet "Fram i skoa"

Implementering av nytt læreplanverk og ny opplæringslov, rammeplan SFO

Pågående operasjonalisering av ny læreplan. Utprøving av metoder som bygger opp under inkluderende opplæring og fellesskapende didaktikk.

Noen sentrale, pågående tiltak knyttet til følgende tema:

- Vold, trusler og krenkelser i skole og barnehage
- Fellesskapende og inkluderende praksis
- Begynneropplæring, lesing og leseforståelse
- Overgang barnehage – skole. Overgangslærere som sentral aktør, sammen med pedagoger i barnehage og skole. Veiledning fra Høgskolen i Innlandet.
- Ufrivillige skolefravær - Hva vet vi, og hva kan vi gjøre?
- Utvidelse av programmet "Trygg oppvekst" i skolene
- COS barnehage fordypning/veiledning opp mot personalet

Kommunen og den enkelte skole og barnehage mottar jevnlig veiledning og bistand fra Høgskolen i Innlandet. Veiledningen består i hovedsak av lederstøtte og i å videreutvikle kapasitet til å drive et kontinuerlig utviklingsarbeid. Dette skal bidra til praksisendringer og effektivering av nytt planverk.

Tidlig innsats og intensiv opplæring: sikre skolens plikt til intensiv opplæring for elever på 1. - 4. trinn, som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving og regning.

Timeplanfestet del av grunnressursen på skolene til styrking i 1.-4. klasse. Gjennomføring av lesekurs og klasselesekurs.

Gode erfaringer så langt med forsøk på ny praksis og lekbaserte metoder i 1. og 2 klasse.

Høgskolen i Innlandet bidrar med veiledning, og overgangslærerordningen har vært sentral i utviklingsarbeidet.

Regionale kompetansetiltak. Dekomp for skole og Rekomp for barnehage.

Skolen har etablert tiltaket "ressurslærer i egen organisasjon"; dedikert medarbeider som skal fungere som endringsagenter på skolene og bistå skolens ledelse med gjennomføringskraft i utviklingsarbeidet. Det er gjennomførte veiledningsøkter fra Høgskolen i Innlandet for skolelederne med mål om bistand i å utvikle skolen som en "lærende organisasjon"/bygge kapasitet for å drive kontinuerlig med utvikling av egen praksis. Innfasingen av fagfornyelsen i skolen fortsetter.

I Rekomp for barnehage er ledelse av et trygt og godt barnehagemiljø et sentralt tema. Pedagogiske ledere og styrere har deltatt på regional fagdag der temaet denne perioden har vært ledelse og tilrettelegging av gode lekemiljøer. Utviklingsarbeidet "Språk er lek" startet opp i 2. tertial, og skal bidra til å styrke barnehagens arbeid med språk. Utviklingsarbeidet inkluderer, utover de barnehageansatte, fag- og ressurspersoner fra PPT, logopedtjenesten, helsestasjonen, biblioteket og skolen.

Videreutdanning: "Kompetanse for kvalitet". Nasjonal satsing som legger til rette for kompetanseheving for lærere i relevant fag. Stipend og vikarordning.

Tre lærere deltar innenfor denne ordningen inneværende skoleår.

En barnehagelærer deltar på studiet i spesialpedagogikk.

Helsesykepleiertjenesten.

Helsesykepleierne har i perioden hatt stor pågang til drop-in timene ute på skolene, og det tverrfaglige samarbeidet ute på skolene er dermed en prioritert oppgave. Helsesykepleier er fast deltaker i tverrfaglig drøftingsteam, og avdelingen har hatt en sentral rolle i utviklingen av Helhetlig handlingsforløp for tidlig innsats.

Helsesykepleiertjenesten har i perioden registrert en økning i oppgaver knyttet til flykningene. Økt behov for hjemveiledning og ekstra konsultasjoner på helsestasjonen har vært ressurskrevende. Det er i perioden gjennomført foreldreveiledningskurs for grupper med flykninger, og det ukentlig drop-in tilbud på SØLVE har blitt hyppig benyttet. Tjenesten har i 2. tertial vært presset på kapasitet og har hatt utfordringer med å rekruttere helsesykepleiere med godkjent utdanning. Avdelingsleder deltar i mentorprogrammet til NSF

Barnevernsreformen - kommunens ansvar rundt det forebyggende arbeidet

Sentrale støttetjenester innenfor kommunalområdene Tidlig innsats og familie, Opplæring og inkludering, Mestring og velferd ble fra 1. januar samlet i avdelingen "Forebygging og oppfølging". Avdelingen består av pedagogisk psykologisk tjeneste, overgangslærer, ungdomslosen (LOS), logoped, spesialpedagog tilknyttet familiebasen, spesialpedagoger som jobber med voksne, ungdomskontakt, vernepleier skole og barne – og familiekoordinator. Denne samordningen av tjenester er et viktig grep for å styrke kommunens forebyggende arbeid i møte med reformen, og et skjerpet lovverk knyttet til samordning av tjenester. Ansatte i avdelingen jobber på tvers av alle kommunalområder og kommunale nettverk, i tillegg til eksterne aktører. Avdelingen har i perioden vært sentral i utvikling og spredning av "Helhetlig handlingsforløp for tidlig innsats"

Status flyktningetjenesten

46 av de 55 flyktningene (fra Ukraina) kommunen er anmodet om å bosette i år, er bosatt pr. 31.08.24.

Etableringen av felles flyktningetjeneste med Nordre Land ble iverksatt, som forutsatt, den 1. juni, og Land Flyktningetjeneste har kommet godt i gang som ny enhet. Det var kun én ansatt som ble med over fra Nordre Land, så det var nødvendig med rekruttering fram mot etableringen. Avdelingen består i dag av 7 årsverk, inkludert avdelingsleder Margrethe Glad.

Til tross for at situasjonen er krevende, har bosettingsarbeidet forløpt relativt greit fram til nå i år. Boligsituasjonen/tilgangen til boliger har løst seg fortløpende, slik at det fortsatt har vært mulig å bosette sentrumsnært i kommunen.

Status voksenopplæringa

Stor aktivitet på voksenopplæringa, knyttet til de mange nyankomne flyktningene i Søndre og Nordre Land.

Voksenopplæringen har vært deltakende i en forsøksordning med opplæring organisert i moduler. Modulforsøket består av tre delforsøk: Forberedende voksenopplæring på grunnskolens nivå (FVO), modulstrukturerte læreplaner i utvalgte lærefag (MFY) og kombinasjonsforsøket som der FVO og MFY kombineres i ett felles opplæringsløp. Det overordnede målet med forsøkene er at flere får en kompetanse som gir en mer varig tilknytning til arbeidslivet.

Arbeidsopplæring og språkopplæring går hånd i hånd. Skreddersøm er stikkord både i norskopplæring og språkpraksis. Så fort som mulig skaffes eksterne arbeidsplasser og vi har intensjonsavtaler med lokalt næringsliv og offentlige etater/bedrifter om utplassering/praksis.

Deltakere pr. 31.08.24:

Grunnskole: 8 deltakere

Norskopplæring: 120 deltakere

Forventet antall ved skoleslutt: 100 deltakere

Gjøvik og Land barnevern 2. tertial

Aktivitet og kvalitet

Mottak og vakt:

Status:

Totalt antall mottatte meldinger for hele året er 468, hvorav 383 tilhører Gjøvik, 51 Nordre Land og 34 Søndre Land. Sammenlignet med fjoråret på samme tidspunkt er det en økning i meldinger for Gjøvik og en nedgang for Nordre og Søndre Land. Erfaringsvis øker antallet meldinger på høsten etter skole- og barnehagestart.

Totalt for året meldes det om bekymring for fysisk/psykisk vold, høyt konfliktnivå, konflikt mellom foreldre som ikke bor sammen, vold i hjemmet/vitne til vold i nære relasjoner i 189 meldinger uavhengig av distrikt. I 185 meldinger er det bekymring for foreldres psykiske problem/lidelse og foreldres rusmisbruk.

	Gjøvik	Nordre Land	Søndre Land
Totalt antall meldinger	198	19	14
Meldinger i prosent konkludert med undersøkelse	42,4%	47,3%	64,3%
Meldinger i prosent konkludert med pågående undersøkelse	21,7%	10,5%	28,5%
Meldinger i prosent konkludert med henleggelse	18,6%	21%	7,1%
Meldinger i prosent konkludert med henleggelse i aktiv tiltakssak	17,1%	21%	0
Antall meldinger med fristbrudd	1	0	0
Antall klagesaker hos statsforvalteren	0	0	0
Antall anmeldte saker til politiet			

Undersøkelse og oppfølging:

Status:

Antall nye undersøkelser er omtrent samme som samme periode forrige år. Det er stor nedgang i antall saker som blir henlagt og økning i saker som går til hjelpetiltak for Gjøvik og Nordre Land. Dette er en ønsket endring, da det kan tenkes at vi får de "riktige meldingene" inn til tjenesten, og bruker mindre ressurser på saker som blir henlagt uten hjelpetiltak. Søndre Land ligger fortsatt høyt i antall henlagte undersøkelser.

Vi har denne perioden hatt en økning i sped- og småbarns-saker, og en økning i alvorlighetsgrad i saker, som fører til at vi har flere saker som behandles i barneverns- og helsenemnd. Det er også generelt en økning i kompleksitet og alvorlige saker, noe som samsvarer med lav henleggingsprosent.

	Gjøvik	Nordre Land	Søndre Land
Antall nye US	81	10	9

Antall US konkludert	39	14	11
Herav hjelpetiltak	27 (69 %)	6 (43%)	1 (9 %)
Herav henlagt av foreldre	5 (13 %)	0	0
Herav henlagt av barnevernet	7 (18 %)	6 (43%)	9 (82 %)
Herav konkludert med nemnd	0	2 (14 %)	1 (9 %)
Antall US besluttet utvidet til 6mnd	4	0	1
Antall over 3 mnd frist	0	0	0
Antall over 6 mnd frist	0	0	0
Antall påstartet sakkyndig utredninger	0	0	0
Antall anmeldte saker til politiet	9	0	1
Antall saker håndtert etter rutine for vold i nære relasjoner	7	0	4
Antall barn med hjelpetiltak	51	7	6
Antall barn som mangler tiltaksplan	8	1	0
Antall barn som mangler evaluering av tiltaksplan	8	4	3
Antall saker fremmet for fylkesnemnda	4	0	0
Antall klagesaker hos statsforvalteren	0	0	0
Antall barn med vedtak om tiltak der vi må kjøpe eksternt pga manglende kompetanse	4	2	4
Antall påstartet sakkyndig utredninger	0	0	0

Omsorg og ettervern:

Status:

På rapporteringstidspunkt har avdelingen ansvar for 167 saker. Det er et mål at ansatte skal ha 12-14 saker hver. Når saksmengden allikevel er noe ulikt fordelt, må det sees i sammenheng med at det tar tid før nyansatte kan håndtere dette antall saker, samt at sakene ikke er like, og noen krever enormt mye mer enn andre saker.

Geografisk følger vi opp fosterhjem fra Alta og Bodø i nord til Lyngdal og Fredrikstad i sør. Ansatte i avdelingen er mye ute på reise i fbm oppfølging av fosterhjemmene, noe som innebærer høy grad av selvstendig arbeid.

Det er de mest sårbare barna avdelingen skal ta vare på og de aller fleste bor i fosterhjem. Å legge til rette for at barna skal få god utvikling krever godt samarbeid mellom fosterhjemmet, skolen, barnehagen, BUP og PPT.

Vi har ungdommer som ikke liker barnevernet, vi har barn som ønsker å bo hos sine biologiske foreldre og vi har barn som selv har sagt ifra at de ikke kan bo hjemme, og som setter pris på å komme til trygge forutsigbare voksne.

Ny barnevernslov og nye føringer stiller økt krav til midlertidighet i plasseringer. Det biologiske prinsipp står sterkt og medfører økte krav til samarbeid med biologiske foreldre i tillegg til at samværsomfang øker.

Individuell veiledning til alle ansatte hver andre uke er nå godt etablert i avdelingen. Systematisk veiledning reduserer behovet for akutt drøft og økt planlegging i forkant av møter gjør at ansatte er mer forberedt slik at utfordringer og belastninger løftes inn i veiledning som igjen avhjelper noe av belastningen ved å jobbe alene.

Det er 2 faste kontaktpersoner som følger opp saker med ettervern. Ettervern er en prioritert oppgave om mange ønsker ettervern fram til fylte 25 år da det oppleves at barnevernet er en trygghet på vegen til å bli selvstendig.

	Gjøvik	Nordre Land	Søndre Land
Antall barn i fosterhjem totalt	51	7	16
Herav under omsorg § 5-1, §4-8,2.	30	4	15
Herav frivillig plassert § 3-2	21	3	2
Antall barn som mangler omsorgsplan	1	0	2
Antall barn som mangler oppfølgingsbesøk	1	0	2
Antall barn i institusjon totalt	7	0	2
Herav under omsorg	5	0	1
Herav frivillig plassert	2	0	1
Antall ungdom i atferdsinstitusjon § 6-1, § 6-2, § 8-4, 1.	0	0	0
Antall ungdom 18 – 25 år med ettervernstiltak	57	11	5
Antall ungdom 18-25 uten tiltaksplan	6	0	0
Antall saker behandlet i nemnd/tingrett/ tilbakeføring samvær	2	0	0
Antall barn med vedtak om tiltak der vi må kjøpe eksternt pga manglende kompetanse/kapasitet	0	0	0
Antall påstartet sakkyndig utredninger	1	0	0
Antall anmeldte saker til politiet	1	0	0

Midlertidig vedtak i akuttsituasjon

	Gjøvik	Nordre Land	Søndre Land
§ 4-1.Akuttvedtak om hjelpetiltak dersom barn er uten omsorg	1	1	0
§ 4-2.Akuttvedtak om omsorgsovertakelse	1	1	6
§ 4-3.Vedtak om midlertidig flytteforbud	0	0	0
§ 4-4.Akuttvedtak om plassering i barnevernsinstitusjon	1	0	0
§ 4-5.Akuttvedtak om plassering av barn i institusjon når det er fare for menneskehandel	0	0	0

Klagesaker for statsforvalteren

	Gjøvik	Nordre Land	Søndre Land
Antall klagesaker	1	0	0

Spesialiserte barnevernstiltak:

Familieveilederne i SBT har for tiden følgende kompetanse: PMTO (3 under opplæring p.t.), TIK (tuning into kids), PYC (parenting young children), Familieråd, Marte-Meo, Systemisk familierterapi, COS-P (circle of security), kognitiv atferdsterapi, atferdsanalyse, spe- og små psykiske helse, sinnemestring og RFT (relasjonell familierterapi). Alle veilederne, samt fagleder har kompetanse i traumesensitivt arbeid, tenkning og forståelse.

Status:

Vi har i løpet av denne perioden og pt 2 vakante stillinger på grunn av permisjon hos ansatte. Det er veiledet i 72 ulike veiledningsoppdrag (jf tabellene over).

Det er søkt om prosjektmidler for å implementere familieråd i hele barneverntjenesten, som er i tråd med barnevernsloven knyttet til minste inngripen, bruk av familie/nettverk og brukervedvirkning. Dersom vi får midler, vil prosenter av en familieveilederstilling i SBT frigjøres til dette. Familieråd kan brukes i alle faser av en sak i barneverntjenesten. Familieråd kan brukes akutt, for å hindre akutt, ved bruk av barn/ungdommers allerede kjente og eksisterende nettverk/familie. Det er uavklart om vi får midler til å utvikle tjenestetilbudet vårt på dette området.

Videre har vi meldt vår interesse for deltakelse og opplæring i modellen: Familiepartner.

Familiepartner er SOS barnebyer sitt prosjekt for nytt tiltak i barnevernet som omhandler omfattende, hyppigere og mer uspesifikke oppgaver i familiene i en periode på 9 – 12 mnd. Her bistår familiepartneren med alt av kontekstuelle forhold og kan på en måte sammenlignes med en miljøterapeut som også gir prosessveiledning. Familiepartner arbeider etter en håndbok og tilnærmer seg familien og dens utfordringer trinn for trinn. SBT er svært positive til denne måten å arbeide med familier med kompleksitet. Familiepartner-saker vil bli mer ressurskrevende på intensitet, omfang og tid. På den andre siden, jobber familiepartner også akutt (noe vi ikke har i tjenesten pt) og det gode og

omfattende arbeidet som gjøres til og med familien, vil trolig på sikt ha bedre effekt og forhåpentligvis mer varig effekt. Vi tror på at familiepartner kan bidra til å hindre akutt plasseringer av barn og skape bedre varige endringer i familier pga den grundige systematikken og varigheten av tiltaket.

Flere av familieveilederne er i ferd med å sertifisere seg i ASQ og ASQ-se. SBT øker kartleggingskompetanse på spe- og små, så sikrer vi mer treffsikre tiltak til rett tid og kan tidligere oppdage skjevutvikling hos barn som bor med foreldrene eller i fosterhjem.

SBT har pågående TBO-F (traumebasert omsorg for fosterhjem) gruppe med fosterhjem hvor 13 familier deltar hver mnd.

SBT har som nevnt ovenfor 3 PMTO kandidater på opplæring og har pga for lav tilgang av egnede familier til øving og sertifisering (i egen tjeneste) så har det gått ut tilbud til Gjøvik (ved familieteamet TFT), familiebasen i Søndre Land og familieveilederne i Nordre Land om å ta PMTO- lavterskel for kommunene. Våre PMTO-opplæringskandidater har pt 4 PMTO saker hvor alle er tilhørende Nordre Land. Dette samarbeidet er vi stolte av og vi vet at samspillsutfordringer som er av en slik art at det kan utløse PMTO som tiltak, predikerer alvorlig skjevutvikling og risiko om man ikke kommer tidlig nok inn.

SBT veileder fosterhjem, alle fosterhjem i Gjøvik og Land barnevernstjeneste skal ha individuell veiledning (ukentlig eller ikke sjeldnere enn hver 2 uke) i de første 3 månedene etter plassering. Denne veiledningen utvidedes til 6 mnd. ved behov. Videre skal de delta på Trygg Base kurs som har oppstart i januar hvert år. Etter Trygg Base følger TBO-F. Denne veiledningen skal sikre at vi som kommuner gir fosterhjem en forsvarlig oppfølging i form av veiledning, for å sikre at barn i våre fosterhjem har de beste forutsetninger for å få den beste omsorgen de kan få. Fosterhjemmene skal oppleve at veilederne «går sammen med» dem i deres viktige samfunnsoppdrag. SBT veileder også individuelt i fosterhjem som strever, har mangler eller store utfordringer i oppgaven som fosterhjem.

SBT har representanter i tverrfaglige fora i Gjøvik, Nordre og Søndre Land (drøftingsteam, konsultasjonsteam og kompetanseteam), i tillegg er SBT representert i Gjøvik kommunes helhetlige plan for foreldresamarbeid. SBT har også vedlikeholds veiledning for etablerte PMTO-terapeuter som fordrer opprettholdelse av PMTO sertifisering.

Etter ny lov a 2022, har vi flere saker hvor SBT veileder i forkant, under og etterkant av samvær, jobber med tilbakeføringssaker. SBT opplever at samværs hyppigheten og veiledningsoppdrag øker i takt med ny barnevernlov, nye føringer knyttet til retten til kontakt med biologisk familie og sikre at samvær ikke fjerner tilknytningsgrunnlaget mellom foreldre og barn.

I denne rapporteringsperioden har det vært en betydelig økning i veiledning til fosterhjem og veiledning knyttet til spe- og små (ordinære familier). Hoved overskriften på denne veiledningen har vært veilede for å gjøre foreldrene i stand til å yte tilstrekkelig emosjonell omsorg. Dette er særlig ressurskrevende saker både i forhold til intensitet og omfang. Videre ser SBT en økning i saker med tematikk knyttet til seksuelle overgrep, foreldre i høykonflikt, besøksforbud pga vold i nære relasjoner og «gråsonesaker» saker hvor barn/unge har diagnoser innenfor ulike spektrere, og som for eksempel PPT, Habilitering og BUP er samarbeidende instanser.

	Gjøvik	Nordre Land	Søndre Land
Antall familier som mottar/har mottatt bistand i hjemmet: totalt 43	21	13	14
3.10 Hjemmekonsulent/ miljøarbeider	0	0	0
3.2 PMTO	8	6	3
3.6 Marte Meo	0	1	1
3.7 Andre hjemmebaserte tiltak	3	2	3
3.9 Råd og veiledning	2	2	3
3.99 Andre tiltak for å styrke foreldreferdigheter	6	1	3
Andre oppdrag – deltakelse i tverrfaglig forum	2	1	1

Veiledning knyttet til barn under omsorg/barn i fosterhjem: totalt 29	Antall fosterhjem/antall saker
TBOF-F grupper for fosterhjem	13 fosterhjem
Veiledning til biologiske foreldre som ikke har barnet boende hos seg	5 biologiske foreldre
Veiledning til nye fosterhjem (individuell)	3 fosterhjem
Veiledning til fosterhjem med særlige utfordringer	9 fosterhjem

4.4 Kultur, idrett og fritid

Innenfor kulturområdet har det i hittil i år vært prioritert videreutvikling av de kommunale kulturlokalene, kultursalen og biblioteket.

På biblioteket har det vært jobbet med “mer-åpning” av bibliotekrommet slik at flere innbyggere kan benytte seg av tilbudet. Målsetningen er å få tilbudet på plass i løpet av 3. tertial.

Tid for tømmer ble arrangert i juni. Deltagelsen var god, og tilbakemeldingene har vært positive.

Innenfor frivilligheten har det vært jobbet med utvidet bruk av klinikken og nye samarbeidsavtaler.

Det har blitt utarbeidet retningslinjer for utøverstøtte, samt forberedelser til utnevning av årets ildsjel og kulturpriser. Utnevnelsene finner sted i 3. tertial.

Kulturmidler til lag og foreninger ble delt ut i 2. tertial.

Videre har det vært under planlegging utredning av Peder Aadnes senter. Utredningen er planlagt lagt frem for politisk behandling før sommeren 2025.

4.5 Natur, miljø og klima

Det overordnede satsningsområdet for kommunalområdet i planperioden er å bidra til at man oppnår ønsket samfunnsutvikling innen økt boattraktivitet, sentrumsutvikling og næringsutvikling, se kap. for Samfunnsutvikling.

Av planlagte reguleringsplaner prioriteres reguleringsplan Kråkvika-området og reguleringsplan for 2 flomveger i Hov sentrum. Det innebærer at områdereguleringsplan for Hov sentrum og næringsområde N1 i tråd med kommuneplanen er satt på vent inntil videre.

Innenfor klima og miljø ble arbeidet med å lage en klimastrategi ferdig og vedtatt i mars måned. Sluttrapport for klimasatsprosjektet ble levert inn i vinter og det 4-årige prosjektet er derfor avsluttet. Videre aktiviteter i arbeidet med omstilling til et lavutslippssamfunn ivaretas i linjeorganisasjonen. I tillegg pågår arbeidet med å øke andelen av ombruk/gjenbruk. Arbeidet skjer i fellesskap i Gjøvikregionen og med Horisont.

Innenfor samfunnssikkerhet og beredskap pågår det ordinært beredskapsarbeid. Kommunene i Gjøvikregionen har inngått samarbeid om øvelse innen IT-sikkerhet/Cyber angrep i 2024. Øvelsen ble gjennomført i mars måned og kommunen fikk nyttige læringspunkter å arbeide videre med. Arbeidet med å revidere ROS-analysen ble ferdig og vedtatt i 1. tertial. Samtidig ble revidert overordnet beredskapsplan vedtatt. Arbeidet med revidering av operativ beredskapsplan pågår, samt oppfølging av læringspunkter fra nevnte øvelse.

Etter ekstremværet Hans fikk kommunen 100 % tilskudd inntil 15,5 mill eks. mva til flomsikring av to steder langs Fallselva og et område i Grimesvingen. Arbeidet er ferdig, og sluttregnskapene er godkjent av NVE. Det innebærer at gjennomføring av disse tre flomsikringstiltakene ble gjennomført innenfor tilskuddsrammen fra NVE.

Innenfor området overvannshåndtering og flomsikring, har som kjent kommunen fått tilsagn om tilskudd på 70 %. Kommunen har klaget egenandelen og at søknadsbeløpet fra 1. juli ikke er prisjustert. Kommune legger også merke til nylig Stortingsmelding nr. 27, hvor det foreslås å redusere kommunens egenandel fra normalt 20 % til 10 %. Per 2. tertial har ikke kommunen fått tilbakemelding på nevnte klage. Flomsikringen er nødvendig for å sikre eksisterende bebyggelse i Hov sentrum, samt kunne gjennomføre planlagt utvikling i Hov generelt. Reguleringsplanarbeidet for flomveg A og C pågår og kommer til sluttbehandling i 3. tertial 2024. Flomtiltakene A og C, samt Mobekken er ferdig detaljplanlagt, med planlagt oppstart høst 2024/vinter 2025. Når det gjelder flomsikring Hov nord pågår en overordnet flomvurdering for området ovenfor fylkesvegen. Tilsagnet setter som krav at flomsikringsarbeidet er gjennomført innen 1. november 2026.

Energieffektivisering gjennomføres innenfor tilgjengelig økonomisk handlingsrom. Det gjelder både innenfor kommunale bygg og vann- og avløpsinfrastruktur.

4.6 Kommuneorganisasjonen

Samarbeidsavtale Søndre Land kommune, NAV Søndre Land og NAV Arbeidslivssenter

Samarbeidsavtalen er utgangspunktet for det pågående sykefraværprosjektet som omfatter utvalgte avdelinger i kommunalområdene Tidlig innsats og familie, Opplæring og inkludering og Mestring og velferd. Prosjektet fortsetter ut 2024. Evaluering vil avgjøre eventuell videreføring og utvidelse i 2025.

Medarbeiderundersøkelse

Medarbeiderundersøkelse er planlagt gjennomført i fjerde kvartal 2024.

Revidering av kommunens arbeidsgiverstrategi

Prosessen med revidering av kommunens arbeidsgiverstrategi er i oppstartsfasen.

Evaluering av kommunens administrative organisering

Det er gjennomført evalueringsprosess i to faser. Utgangspunktet har vært målene for kommuneorganisasjonen i kommuneplanens samfunnsdel og anbefalingene fra Telemarksforskning i prosjektet *Søndre Land i møte med framtida*.

Hovedkonklusjonen fra evalueringen var at det ikke behov for større endringer av avdelingsstrukturen i kommunalområdene. Samtidig erkjenner vi at vi framover må være forberedt på mer eller mindre kontinuerlige justeringer av organiseringen vår. Det er det flere grunner til. Noe handler om endringer i samfunnet generelt, og noe handler om lokale forhold som behovsendringer som følge av endringer i befolkningssammensetning og brukerbehov.

Et sentralt grep i omorganiseringen fra mars 2020 var opprettelsen av fem tverrfaglige nettverk. Av ulike årsaker er det noe varierende hvordan nettverkene har fungert. Vi konstaterer også at det viktigste er å vektlegge tverrfaglighet som tilnærming i daglig arbeid og i prosjekter. Der har vi fremdeles en del å gå på, men vi har gjort betydelige forbedringer. Konklusjonen i evalueringen er derfor at de tverrfaglige nettverkene har hatt en funksjon, men at tiden nå er inne for å avvikle dem i nåværende form.

Ett av de fem nettverkene var egentlig en videreføring av den tidligere folkehelsekomiteen. Vurderingen er at det fortsatt er behov for at noen ivaretar rollene til dette nettverket. Derfor er det besluttet å opprettholde nettverket som gruppe, men endre navn tilbake til folkehelsekomité. Videre ser vi at vi har behov for en mer permanent tverrfaglig arena for å ivareta arbeidet med stedsutvikling, bolig- og næringsattraktivitet. Dette er oppgaver som har ligget til ett av nettverkene. Sammensetning og mandat for denne arenaen, må vi komme tilbake til.

Som nevnt er konkludert med at det ikke er behov for større endringer i avdelingsstrukturen i kommunalområdene. Det gjøres likevel noen justeringer, først og fremst knyttet til Stab/støtte og Felles utviklings- og rådgiverstab. Disse justeringene er også begrunnet i reduksjon/ending i bemanning.

Dagens Økonomi/IKT splittes. Personalansvaret for økonomidelen overføres til HR-leder, og det opprettes en funksjon som fagansvarlig økonomi.

IKT overføres til Kultur. Det samme gjelder digitaliseringsrådgiveren fra Felles utviklings- og rådgiverstab og Post-arkiv fra dagens HR/Post-arkiv. I og med at servicetorget allerede er en del av biblioteket, innebærer dette en samling av førstelinjetjenesten (herunder sentralbordet), og det innebærer en tettere knytning av digitaliseringsarbeidet, som også er viktig for publikumstjenesten, til den tekniske IKT-delen.

Kulturavdelingen er i tillegg styrket med en ressurs knyttet til ungdomsarbeidet. Dette fordi arbeidet for og med ungdom vurderes som noe av det viktigste vi jobber med.

De ansatte i Felles utviklings- og rådgiverstab har tidligere hatt rådmannen som nærmeste leder. Uten at det innebærer økt bemanning er konklusjonen fra evalueringen at én av de ansatte i staben overtar lederansvaret for de øvrige.

Kommuneoverlegen skal fremdeles ha rådmannen som nærmeste overordnede. Det er fordi kommuneoverlegen har en funksjon på tvers av hele organisasjonen.

De nevnte organisatoriske endringene er gjort gjeldende fra 1. juli 2024.

Interkommunalt samarbeid i Gjøvikregionen

Søndre Land kommune har vært en aktiv deltaker i arbeidet med økt interkommunalt samarbeid i Gjøvikregionen. I 2024 har dette i hovedsak handlet om følgende mulige samarbeid: felles lønningskontor, felles landbrukskontor og samarbeid innen brann og redning.

4.7 Oppfølging av politiske vedtak

Nedenfor redegjøres det kort for status i politiske vedtak som er under oppfølging av administrasjonen. Oversikten er ikke uttømmende, men det er gjort et utvalg av større saker. Når det gjelder status investeringsprosjekter henvises det til eget kapittel for investeringer.

Saksnr KST/FSK	Emne/ tittel	Status
KST 54/21	Interkommunalt samarbeid i Gjøvik - regionen	Det pågår for tiden følgende utredninger om interkommunalt samarbeid: • Landbrukskontor • Brann og redning • Lønningskontor
KST 12/23	Etterbruk av Valdresbanen	Rapport fra forprosjektet behandlet i kommunestyret juni 2024.
KST 96/23	Handlings- og økonomiplan 2024 - 2027	Oppfølging av budsjett og handlingsprogram framgår av den ordinære rapporteringen i dette dokumentet. Oppfølging av politiske bestillinger fra budsjettbehandlingen: Eldreboliger: Oppfølgingen løftet inn i et større arbeid med boligutvikling i Søndre Land. I den forbindelse er det gjennomført en undersøkelse for aldersgruppene 18-29 år og 60-85 år for å kartlegge ønsker og behov på området. Gjennomgang av kommunale områder: Startet opp med presentasjoner av avdelinger i kommunen for kommunestyret. Oppfølging av budsjett: Den faste saken i formannskapet om økonomisk status videreutviklet og er fulgt opp i første tertial.
KST 59/23	Utredning felles NAV-kontor Søndre Land og Nordre Land	NAV Land ble etablert fra 1. juni 2024
FSK 187/23	Utredning av Vertskommunesamarbeid innen arealforvaltning	Utredningen ble ikke gjennomført, ref. sak 11/24 i formannskapet 24. januar 2024.
KST 03/24	Bosetting av flyktninger	Kommunestyret vedtok bosetting av 55 flyktninger i 2024. Det er etter 2. tertial bosatt 46 flyktninger.
KST 04/24	Land flyktningetjeneste	Etableringen av Land flyktningetjeneste er iverksatt fra 1. juni, som forutsatt.
KST 35/24	Forvaltningsrevisjon PPT - oppfølging	Det er igangsatt tiltak for å møte avvikene i rapporten. Status for arbeidet og videre framdriftsplan ble framlagt for komité Oppvekst den 9. september.
KST 50/24	Utrede etablering av Peder Aadnes senter	Det arbeides med avklaring av samarbeidspartner i utredningsarbeidet.

8. Status investeringer og endringer i investeringsbudsjettet

8.1 Status investeringer

STATUS FØR ENDRINGER PR 31.8.2024	Regnskap pr 31.08.2024	Oppr. budsjett 2024	Gjeldende budsjett 2024
Sum investeringer i anleggsmidler	7 691 312	36 050 000	52 008 000
Herav selvkostinvesteringer VAR	855 145	0	1 426 000
Avdrag på videreutlån	1 504 278	600 000	600 000
Videreutlån	5 066 509	10 000 000	10 000 000
Kjøp av aksjer	2 052 599	2 000 000	2 000 000
Avsetning til ubundne investeringsfond	0	2 000 000	2 000 000
SUM INVESTERINGER	16 314 689	50 650 000	66 608 000

Finansiering:

Salg av tomter	-210 000	-500 000	-500 000
Salg av bygninger og anlegg	0	-1 500 000	-1 500 000
Momskompensasjon investeringsregnskap	3 526 287	-6 000 000	-8 214 500
Refusjon fra fylkeskommunen	0	0	0
Refusjon fra andre	-4 447 307	0	0
Bruk av lån		-30 050 000	-43 493 500
Bruk av lån til videreutlån	-5 066 509	-10 000 000	-10 000 000
Mottatte avdrag på andre utlån	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-1 081 684	-600 000	-600 000
Bruk av ubundne investeringsfond	0	-2 000 000	-2 000 000
Sum finansiering	-7 279 213	50 650 000	-66 608 000

Status framdrift på de største prosjektene

- Flomsikring Hov er det største budsjetterte investeringsprosjektet i 2024 med 10 mill. prosjektet er finansiert med 70% tilskudd fra NVE. Størrelsen på kommunen egenandel og manglende prisjustering av søknadsbeløpet er påklaget. Prosjektet er i gang, og er forventet ferdigstilt i 2026, med en samlet investeringskostnad på ca 136 mill. inkl mva.
- Ombygging av lokalene til NAV er et annet stort investeringsprosjekt i 2024, med en budsjettert investeringskostnad på 4 mill. Ombyggingen er planlagt ferdig i oktober inneværende år.

8.2 Forslag til endringer

		Regnskap pr 30.08.2024	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Forslag endr pr 30.8.24	Forslag til nytt rev. budsjett 2024
19015	Sanitæranlegg Kråkevika	0	0	100 000	-100 000	0
21013	Rehabilitering Eldresenteret	111 058	500 000	700 000	200 000	900 000
21022	Utredning flom- og skredfare, Fallselva	0	0	200 000	-200 000	0
22004	VA-struktur anlegg	97 524	0	50 000	48 000	98 000
22023	Flomsikring Hov	2 345 414	30 000 000	30 000 000	-20 000 000	10 000 000
23009	Bunnledning Fryal/SLUS	0	0	500 000	-500 000	0
23015	Ny yttervegg og vinduer - Rådhuset	713 765	0	685 000	29 000	714 000
23024	Områderegeringsplan Kråkvika, Fjordsbygda og Breskebakke	675 122	0	820 000	100 000	920 000
23200	Samlepott mindre inv. - veg og gatelys	0	0	640 000	1 270 000	1 910 000
23500	Samlepott – energitiltak tekniske anlegg	0	0	1 270 000	-1 270 000	0
NY	Bunnledninger Rådhuset	0	0	0	500 000	500 000
NY	Innkjøp av software og digitaliseringsarbeid	0	0	0	200 000	200 000
	Avdrag på lån til videreutlån	1504 278	600 000	600 000	900 000	1 500 000

Totale endringer i investeringer pr 30.8.2024	-18 823 000

Vesentlige endringer i bevilgningene til investeringer

- 19015 Sanitæranlegg Kråkevika - utredning av roanlegg, kr. 100.000, foreslås flyttet til prosjekt 23024 Områderegeringsplan Kråkvika, Fjordsbygda og Breskebakke. I områdeplanen vil et slikt anlegg bli utredet.
- 21013 Utredning rehabilitering eldresenteret er krevende å få ferdigstilt innenfor budsjett, da vi ikke fikk tilskudd fra Husbanken. Foreslås økt med kr. 200 000.

- 21022 Utredning flom- og skredfare, Fallselva. Det foreslås å omdisponere disse midlene på kr. 200 000 til nytt prosjekt på arealforvaltning, Innkjøp av software og digitaliseringsarbeid
- 22004 VA-struktur anlegg er avsluttet, men oversteg budsjettet litt. Foreslås økt med kr. 48.000.
- 22023 Flomsikring Hov kommer er forsinket ift. opprinnelig budsjettet. Budsjett foreslås redusert fra kr.30.000.000 til kr.10.000.000. Årsaken er at det i 2024 er prioritert gjennomført strakstiltak innen flomsikring første halvår, samt at det er pågått arbeid med prosjektering og reguleringsplanarbeid.
- 23009 Bunnledninger Fryal/SLUS. Det er funnet en midlertidig løsning som kan holde en periode. Man har samme problem på Rådhuset, og her haster det med å få utført utbedring. Midlene på kr.500.000 foreslås overført nytt prosjekt Bunnledninger Rådhuset.
- 23015 Ny yttervegg og vinduer - Rådhuset er ferdigstilt med en liten underdekning. Bevilgning foreslås økt med kr.29.000.
- 23024 Omreguleringsplan Kråkvika, Fjordsbygda og Breskebakke foreslås tilført kr.100.000 fra 19015 Sanitæranlegg Kråkvika - utredning av roanlegg
- 23200 Samlepott mindre inv veg og gatelys foreslås overført kr.1.270.000 fra 23500 Samlepott energitiltak tekniske anlegg. Bakgrunnen er at vi har et krav fra Etna Nett om at alle gatelys skal være målt innen utgangen av 2024. Pr i dag er ca 50% av gatelysene koblet rett i strømmettet uten at forbruket blir målt. Det må derfor prioriteres å få etablert målerskap for gatelys i flere boligområder i kommunen, samt at gamle gatelys blir byttet ut til strømbesparende LED lamper.
Som underposter til Samlepott mindre inv veg og gatelys nevnes:
  - Utsifting av gatelys til led + etablere målerskap (Fjordvegen, Sørakervegen m.fl.) kr. 400.000.
  - Asfalt og autovern – gangveg til Kråkvika kr. 240.000
  - Gatelys Nordberg boligfelt. Ny strømtilførsel, målerskap og 18 nye LED lamper KR.350.000.

Forslag til nye prosjekter

- Innkjøp av software og digitaliseringsarbeid kr. 200 000. Overførte midler fra 21022 Utredning flom og skredfare, Fallselva.
- Bunnledninger Rådhuset kr. 500 000. Overførte midler fra 23009 Bunnledninger Fryal/SLUS.

Avdrag på videreutlån

Avdrag på videreutlån er opprinnelig budsjettet med kr. 600.000. Da betalte avdrag er betydelig høyere økes budsjettet til kr. 1.500.000

Endringer i finansieringen:

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Forslag endr pr 2. tertial 2024	Forslag til rev. budsjett 2024
Momskompensasjon investeringer	-6 000 000	-8 214 500	3 214 500	-5 000 000
Refusjon fra andre	0	0		
Bruk av lån til investeringer anleggsmidler	-30 050 000	-43 793 500	16 508 500	-27 285 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-600 000	-600 000	-900 000	-1 500 000
Totale endringer i finansieringen pr 31.8.2023			18 823 000	

Endringer i finansieringen reduseres totalt med kr. 18.8 mill.

Det foreligger et vedtak om låneopptak på 10,0 mill i det opprinnelige budsjettet. Det er ikke behov for ytterligere låneopptak i 2024.